Մանզումէի Էֆքեար սէնէլիք 300 նուշուք վէ-րիլիփ, սէնէվի գըյմէ-թի խըթանպօլ իչին 250 ղրշ վէ ալթը այլըղը 125 ղրշ վէ թաշրալար իչին բօսթա բարասը իչինտէ օլարագ, սէնէվի գըյմէ-թի սաղ ագճէ 250 վէ ալթը այլըղը տախի 125 ղրշ տըր ։
Վէ պէհէր նուսխէսի 40 բարաեա սաթըլըր ։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒԻՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

Խլանաթըն պէհէր սաթըրը իչին պիրինճի տէֆա 3 իքինճի տէֆա 2, վէ իւ-չիւնճիւ վէ սայիր տէֆա-լար իչին 1էր ղշ. խլան ըղ-րաւլեա գօնուլմաեան ի-լանըն սաթըրը 5ղշ.տուըր։ Մէքթուպ վէ սայիրէ Գալաթաաա Բէնքէժալի-ւռաղըրընտա վագը Ն. 28 խօսի խանըրնտա կարա-պետ Ց. Փանոսեան խտա-նէ կէօնտէրիլմէճէք տիր ։

Ելէօնճի սէնէ | ՚՚ ճէմազիլ ախըր ։ | 1872 ՅՈՒԼԻՍ 27 ԲԷՆՃՇԷՄԲԻՀ | ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՕԳՈՍՏՈՍ 8 | ՆՈՒՄԷՐՕ 1948

ԻԼԱՆԱԹ

LOYD SUISSE

ԼՕՅՏ ՍՈՒԻՍ

ՍԻԿՕՒՐԹԱ ԳՕՄԲԱՆԵԱՍԸ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐՏԱ

ԱԼԷՔՅԱՆՏՐ ԲԷՔ ԷՋ

Մէզգիւր գումբանեանըն խըթանպօլ-տաքի աճէնթօլարը, գարա, սէնիւլ վէ չայ իւզէրինտէ մալլէր սիգուրթա թութմաեա րուխսաթլըըը վար տըր ։

Բու պապտէ թաֆսիլաթ մալիւմաթ ալ-մաղ իսթէյէնլէրին, սաղիպլի խմղալարա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԷԼԻԳԻՆԿ — Ճէնէրալ Աճէնթօ — Գարանթիլիա սօգ. Ն. 2

ԱԼԷՔՍԱՏՐ ԲԷԲՄԷՋ — Աճէնթօ — Պաղչէ գաբու խըթանպօլ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Rochechouart, Nº 7.

Médaille d'Or et Prix de 16,600 fr.

QUINA LAROCHE

ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԻԱ
16,000 ՖԸՐԱՆՔ ԻԳՐԱՄԻՅԷ

Յնէվի, եանիդըրըմըզը սարը վէ քիւլրէնկի գընադընատան թէքմիլ սուրէթտէ խիւլասա օլունարագ թէրթիպ օլունմուշ օլան մէզ-քիւր շուրուպ, ինսանըն վիւճուտինէ հայ-եաթ վէ գուվվէթ վիրիփ, քէզա սըթմա իւլէթինի տէֆ իտէր օլտուղու հալտէ, ... (գան էքսիքլիկի), ... (գարըն աղըրըը), ... (պաղը սէպէպլէրէ մէպնի գարըլար վէ գըզլար նեւպինտէ վուգու պուլան ընթի պօզուգլուղու), թապիր օլու-նան խաստալըգլարա վէ սըթմաեա գարշը տախի շարապ վէ շուրուպլարտան չօգ ալէա տըր ։

ՋԷԼԻՔԷԼԻ ԳԻՆԱ ԼԱՐՕՇ

Մէզգիւր մուալիճէ, գան էքսիքլիկինէ գուվվէթտէն տուշմէեէ, վէ գարըլարըն քէն-տիլէրէ մախսուս պիր նէվի խասթալըղընա գարշը պիրէպիր տիր ։

Բարիզ, 22 Տըրուօ սօգադ — խըթանպօլ-տա, Վէլիչ վէ գումբանեանըն, Զօպան օղ-լունուն վէ Գասսապեանըն էճզախանէլէ-րինտէ պուլունուր ։

ԳԱԼԱԹԱ ՖԻԵՍԱԹԸՆԱ

Պէյօղլու Ալաճամի դարշըլարընտա վագը Պըրուսա սօգաղընտա 16 նումէրօլու չիւ-քէթի մէնաֆիհ մաղազասընտա ալէա սի-պիր եաղը, զէյթին եաղը, չիքէր, գահվէ, վէ հէր նէվի պաղալիյէէ տայիր էշեալը-մաթ վէ ալէա Ալըանիք շարապը էհվէն ֆի-եաթլա սաթըլմագտա տըր ։

Համալ ևւքիւ օլմաեան էշեալըխըմըթ պի-ա իւճրէթ մահալլինէ կէօնտէրիլիր ։ Վէ նէքիւն ալըշ ու վէրիշ իտէնէ, ֆիեաթլար-տան այըըա պիր ընգօնթօ տախի օլունուր ։

Ալէավէ հալիս Գըզըլըղ գօմանտար-եա շարապը, օն պէշ սէնէլիգտէն օ-թուզ սէնէլիյէ գատար էսքի օլարագ, գէ յֆիյէթլէրտէն գալգան ղայըֆլարա գուվվէթ վէ միյտէ տուզէլթիր, թա-ամը հազմ իթտիրիր վէ իչտահ աչար օլտուղունտան, ալէա պիր մուալիճէ օլտուղու ամմէեէ մալիւմ տուր ։

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԽԱՆԿԸՆ ԻՋԻՆ ՍԻԿՕՒՐԹԱ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՌՔԸՆԹԱՅԼ

		(Լըյ. ինկ)
Ասըլ սէրմայէ		2,000,000
Թարիխէ տէկին սէրմայէ իհթիաթիյէ Լ. Ս.	528,803	
Քեարտան արթըրըլմըշ օլան	250,000	
Եանղըն չիւպէսինին եըլլըգ իրատը		708,000

Իշ պու գումբանեա 1809 տա, եանի պունտան 62 սէնէ էվվէլ թէշքիլ օլունմուշ օլուպ, վէ քէնտի սէրմայէսինտէն մաատէ քեարտան արթըրը-ղը պիւյիւք մէպլաղ իլէ տիւնեանըն էն պիւյիւք շիրքէթլէրին սըրասըն կէչմիշ տիր ։

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կէրէք խըթանպօլ վէ Գա-լաթա կիւմրիւքլէրինտէ պուլունան մալլէրի վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ եալիէլի սայիրէ վէ էշեա, քէօյլէրտէ վէ եախօտ շէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէքչին իլան իտէր։

Սիկուրթա թութմագ իսթէյէնլէր, Գալաթաաա Դէօրդ պէյ խանընտա Ն. 9, մէզքիւր գումբանեա թարաֆընտան գուտրէթի քեամիլէսի պուլու-նան աճէնթի Մ. ՈՒԼԵԱՄ Ր. ՍՈՒԱՆ-ա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի ։

VINAIGRE DE TOILETTE

DE

JEAN VINCENT BULLY

67, ՄՕՆԹՕՐԿԷՕԵԼ ՍՕԳԱՂԸ, ՓԱՐԻԶ

1867 ....

ՊՈՒՆՏԱՆ ՄԱԱՏԱ ՄԻՒՔԵԱՖԱԹ ԱԽՋ ԻՅԼԷՄԻՇ ՍԻՐՔԷ ԵՕԴ ՏԸՐ

Մէզգիւր սիրքէ պիւթիւն տիւնեաաա քէսպի նամ էյլէմիշ վէ Գօլօնեը սուեուն-տան ինքեար գապուլ իթմէզ սուրէթտէ իսթիւն իտէ, սէպէպի, անքիլ եաղընըզ գօգուսունուն լաթիֆլիկի, իլլա սըհհէթէ ֆայտէլի օլան սայիր խասսէլէրի տիր ։

ԺԱՆ ՎԷՆՍԱՆ ՊԻՒԼԻՆԻՆ ՍԻՐՔԷՍԻ հէր նէվի թուալէթտէ գուլլանըլմագտա օլտուղունտան, պու պապտէ հագգընտա մէտհ ու սէնաեէ հաճաթ կէօրմէյիզ ։ Եա-լընըզ գալըփընտան սագընըլմասըը թավսիյէ իտէրիզ ։

Հէր գանղի շիշէ իւզէրինտէ քի ԺԱՆ ՎԷՆՍԱՆ ՊԻՒԼԻ լուղէթլէրինտէն էվվէլ ԻԹ-ՏԻ ՏԸ վէ եախօտ պու կիպի սայիր ալէամէթ վար իսէ, էյլէ շիշէյի գապուլ իթ-մէյիփ, պադմալը քի շիշէնին իւզէրինտէ օ ԹԱՆԲԸԼ ՏԸ ՖԸԼՕՐ եազըը օլսուն, թը-գաճը աչըլմըշ օլմասըն, սիեահ պալմումունտան եարըլմըշ օլան մէօհիւրիւ իւզէ-րինտէ Ժ—Վ. ՊԻՒԼԻ խմզասը վէ ուճունտա ՔԷՖԱԼԷԹ ՄԻՏԱԼԵԱՍԸ պաղըը օլան պէ-եազ, կիւլ րէնկի, եէշիլ վէ սիեահ իւլքի շիշէնին աղզընա եէրլէշմիշ մօրգա քեաղըտ պուլունսուն ։

Շիշէ իլէ պէրապէր վիրիլէն քեաղըտ նազար օլունա

ÉTIQUETTE DÉPOSÉE
CACHET DE GARANTIE
MARQUE DE FABRIQUE
A.L.C
67.RUE MONTORGUEIL.PARIS

Մէզգիւր շարապ Մ. Վիչէնցօ Ծան-նինին Պէյ օղլունտա 77 նումէրօ էճ-զաճը տիւքքեանընտա, քէզալիք քէօր-րիւ պաշընտա Նօ. 7 վէ 8 էճզա մաղա-զալարընտա սաթըլմագտա տըր ։

ԳԱԵԸԴ ԵԱՐԸՇԸ
«ԻՍԹԱՆՊՕԼՈՒՆ ԻՄՓԷՐԻԱԼ ԵԱՇԹԻՆԿ ԼԸՆՏ ՊՕԱԹԻՆԿ» ՆԱՄ ԳԸԼԻՒՊԻ

Ալաֆրանկա օղոստոս 27 տէ վուգու պուլաճագ գաեըգ եարըշլարընըն թահմի-նա բըրօկրամը պէրվէճհի աթի պէեան օ-լունուր ։

Էօլէտէն էվվէլ Սաաթ	Եարըշ	Քուռուշ	Քուռուշ
10	սանտալ	1 միլ	կիւմիւշ
10 30	Պօղազ իչի գայըգլա-րը պիրէր չիֆթէ	2 1/2	քեասէ
10 50	Իքի չիֆթէ սանտալ	2 1/2	»
11 20	Պօղազ իչի գաեըգլա-րը իքի չիֆթէ	2 1/2	
11 40	Պօղազ իչի գաեըգլա-րը իւչ չիֆթէ	2 1/2	
12	սանտալ տէօրթ չիֆ-թէ	2 1/2	»
12 30	Պահրիէ սանտալլարը	3	
1 15	Ատալար գաեըգլա-րը իւչ չիֆթէ	2 1/2	
1 15	Պիրինճի սընըֆ չըր-նըգլար	15	»
1 20	Իքինճի սընըֆ չըր-նըգլար	9	
1 45	Սանտալ իքի չիֆթէ	2 1/2	
2 15	Սանտալ	3	
2 45	Ատալար գաեըգլարը պէշ չիֆթէ	3	
3 15	Սանտալ իւչ չիֆթէ	3	
3 45	Եէլքէնլի գաեըգ	6	
4 15	Սանտալ	6	
4 45	Գըլիւպ ազալարընըն եէլքէնլի գաեըգլարը	6	Վ. Գօմօտօր թարաֆընտան վիրիլէն միւքեա
5 15	Ատալար գաեըգլարը եէլքէնլի	6	ֆաթ

Գօմիթէ, էլինտէ գաչ գուրուշ պուլու-նաճաղընը հէնուզ պիլմէտիկինտէն, գա-զար գուրուշ միւքեաֆաթ վիրիլէճէյինի, եարըշա չըգըլաճաղը կիւնիւն սօն կիւնլէ-րինտէն էվվէլ պիլտիրէմէզ ։

Պու կիպի էյլէնճէլէրտէն խօշլանան է-հալի, եարըշը պիր էյիճէ կէօրէպիլմէն ի-չին, պու սէնէ, եարըշա չըգաճագ գաեըգ-սանտալ վէ սայիրէլէրի, Պէյլէրպէյ ատանըն իսկէլէսի պիրիսինտէն եօլա չըգարթմագ նիեէթի վար տըր ։ Զըրնըգլար, էյի կէօ-րիւնսիւն իչին, չօգ ուզագլարա կիթմէ-եէճէքլէր ։

Գըլիւպին եէտինտէ պուլունաճագ ագ-ճէ, ախշարտան եարըշա տախիլ օլաճագ գաեըգլարա պէօյլէ պիր միւքեաֆաթ վիր-մէեէ քիֆաեէթ իթմէտիկինտէն, մէզգիւր գլիւպէ թէշվիգ իչին մախսուս պիր միւքեաֆաթա մուավէնէթ էյլէմէսի գըմընտա էհալիյէ րիճա օլունուր ։ Վիրի-լէն աղճէլէր, չու աթիտէքի կէվաթա թէս-լիմ օլունմալը ։

Մ. Մ. Ալան, Տ. Ժ. Ըօկօթա, գարիթէն Բուտ, Էտ. Լաֆօնթէն, Ա. Բալի, Ֆըրէտ. Սմիթ, վէ Ֆըլէմինկ Սմիթ ։

Խարիճտէն տախիլ օլաճագ գաեըգ վէ սայիրէլէրէ վիրիլէճէք միւքեաֆաթ իչին լազըմ կէլէն ագճէ ալընտըգտան սօնրա, պագը գալանը, ճէմիյէթին թէքլիֆի գըլմագ վէ պէհէթէ, միւմքին օլտուղու գատար պիր ըէմզաղ վիրմէքլիք վէ պուտաեուրուն Պէյլէրպէյ ատանըն սայիրէսի պէլէտիյէսինէ վիրիլէճէք տիր ։

Եարըշա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէր, գաեըգ, եա սանտալըընըն իսմինի, օղոս-տոս 13 տէն էվվէլ սաղիպլի խմզաեա պիլ-տիրմէլի տիրլէր ։

ՖԸԼԷՄԻՆԿ Ա. ԸՍՄԻԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ

. . . Խմբագիր ,

Ագապեան վարժարանի և ձեր Թըշնամիներուն կամ հակառակորդներուն կողմէն ձեզի դէմ երկու ամսէ 'ի վեր բացուած բանակռիւը կը դիտեմ , և անոնց կողմէն դարձեալ ձեզի և ձեր վարժարանին դէմ լարուած որոգայթներուն ականատես եմ ։ Ոչ թէ լոկ հետաքրքիր և անտարբեր հանդիսատես, այլ իրաւունքի և արդարութեան այս աստիճան ոտնհար ըլլալուն համար զայրացած , և այս ալ իր սկզբունքի դրօշակին վրայ [illegible] գրողի մը կողմէն ։ Ներեցէք , պարոն խմբագիր , որ պարզեմ բանս . դուք վարժարան մը հիմնեցիք Սամաթիոյ մէջ . ես հիմնարկութեան ճիշդ պատմութիւնը չեմ գիտեր , բայց գիտեմ որ դուք այն վարժարանին տէրն և անոր բացարձակ տնօրէնն էք , մեծ մասամբ ազգին դրամական ձեռնտուութեամբը կը խնամէք զայն . ուրեմն թէ որ ձեր վարժարանին մէջ զեղծում մը ընէք , միայն ազգին ամբողջութեանը պատասխանատու կըլլաք , ու աշակերտաց ծնողքը ուղղակի ձեզի հետ կըրնան դատուիլ , կամ ձեզի համար կոչում ընել ազգին վարչութեան առջև ։ Ուրիշ պարագայի մը մէջ ալ Թաղ . խորհուրդ մը կրնայ ձեզի դատի հրաւիրել դարձեալ ազգային վարչութեան առեանը և կրնայ յանուն ազգին , իբրև պաշտօնական մարմին , օրինաւորապէս ձեզի ամբաստանել , եթէ մընացուցը կամ զեղծումը՝ որուն համար կըլլայ դատը՝ ուղղակի դատախազ ըլլալու մարդ մըչունենայ, և այս ալ ըստ դատաստանական օրինաց , ամբաստանութեան ճշտութեան կամ ստութեան մասին, իբրև պարզ անհատ մը, պատասխանատու միալով ։

Այս խօսքով չեմ ուզեր Սամաթիոյ Թաղ . խորհուրդը արդարացնել , ինչու որ ամբաստանութիւն մը պէտք է որ օրինաւորապէս 'ի լոյս ածուի , առանց անձնական կրից և ատելութեան , առանց գաղտնի և յայտնի թշնամութեան , առանց ստորերկեայ տեղուանք մաքառելու , այլ բաց դաշտի վրայ , ճակատ ճակատի , այսինքն հաստատուն փաստերով և իրաւունքի տապարով ։ Ամբաստանութիւն (1) մը եղաւ ձեր վրայ , ես լսեցի բայց չի հաւտացի , և աւելի մեծ եղաւ զարմանքս , երբոր նախկին Եփրատ և Մեղու զոյն լայտառակ կերպով նկարագրեցին , Օրագիր արձագանք տուաւ , և ամենքը սկսան ձեր վրայ յարձակիլ ։ — Ինչ է այս յարձակումը և այս ամբաստանութիւնը ընողներուն նպատակը . — Կործանել ձեր վարժարանը , ազգին առջև ձեր յարգը կտրել , և ձեր դպրոցին փլատակացը վրայ իրենց , այսինքն Թաղ . խորհրդոյ կամ Սամաթիոյ աղջկանց վարժարանին աւելի փայլ և մեծութիւն տալ . պատիւ և փառք վաստկիլ ։

Այս է ահա հակառակորդ մասին առաջին սխալ սկզբունքը ։

Այս է միանգամայն Սամաթիոյ Թաղ . խորհրդոյ ամենամեծ սխալ սկզբունքը , որուն բերանը համարուած լրագրին մէջ ամեն օր կը տեսնանք այն մեքենայութիւնները , որոնցմով խըմբագիրը , և կարծես թէ իրեն հետ Թաղ . խորհուրդն ալ , այն նպատակին հասնիլ կը ջանան ։

(1) [illegible] ամբաստանութիւն [illegible] ։

Անհատական իրաւունքի և ազատութեան դէմ է մասնաւորի մը վարժարանը կործանել ուզելը , Սամաթիոյ մէջ թէոր ձեզի պէս քսան հոգի ալ զատ վարժարաններ բանան , ոչ ոք կրնայ արգիլել , և ասկէ պաշտօնական վարժարանին ամենևին վնաս չիգար , ինչու որ մրցումը յառաջդիմութեան խթանն է , մրցումը կեանք է , և ով որ մրցում չուզեր , յառաջդիմութիւն ալ չուզեր . կարծեմ այս կարճ խօսքով կրցի հասկցնել ձեր հակառակորդաց նպատակին որքան սխալ սկզբունքի վրայ հիմնուած ըլլալը ։

Նաև Ագապեանի մէջ աւանդուած կրթութեան կերպը կարհամարհեն , իբրև թէ աշակերտուհիները միայն դաշնակի , պարի և երգի վարժեցնել կուտաք և ուսմանց միւս ճիւղերը , ինչպէս լեզուագիտութիւն և այլն բարձի թողի եղած են ։ Ցիրաւի , . . . խըմբագիր , այս մասին Ագապեան վարժարանին ինչ վիճակի մէջ ըլլալուն լաւ տեղեակ չեմ , այսու ամենայնիւ ազատ դաստիարակութեան սկզբունքին յարեալ ըլլալովս , կը կարծեմ որ ամեն մարդ ազատ է իր վարժարանին մէջ իր ուզած կերպով ուսմունք աւանդելու , ասիկայ ամենուն համար մեծ ազատութիւն մըն է . թէոր ճշմարտիւ Ագապեան վարժարանը այս վիճակին մէջն ալ ըլլայ , ձեր հակառակորդները չեն կրնար ասիկայ իրենց զէնք մը ընել ձեզի դէմ ։

Դարձեալ կուզեն ձեր յարգը ազգին առջև կտրել և ասով զիրենք յարգելի ընել ։ Ցիրաւի խիստ շատ զձուձ գաղափարնքի տէր է այն մարդը որ ուրիշի մը յարգը կտրելով իրենք շինել կը մտաբերէ . դուք Սամաթիոյ մէկ խորշը վարժարան մը ունենալով և միայն զայն ազատօրէն կառավարելու մտադիր ըլլալնուդ համար , այսքան նախանձ ձեր վրայ հրաւիրելնիդ , ձեր հակառակորդաց պատիւ չը բերեր ։

Իգական սեռի դաստիարակութեան խնդիրը փափուկ ըլլալով , վարժարանը վեհավայր մը կը սեպուի , ով որ զայն կործանել , կամ անոր պատիւը յանիրաւի աղարտել կուզէ , սրբապիղծ է , և այնպիսին մարդկութեան օգտակար ըլլալու տեղ վնասաբեր կըլլայ , և այնպիսի վարժարանի մը խնամակալին դէմ եղած յարատև յարձակումները դէպ դիտաւորութենէ յառաջ կուգան , վասն զի վարժարան և խնամակալ միևնոյն պատուոյ և յարգանաց արժանի են ։

Ուրեմն կրնամ ըսել թէ Սամաթիոյ Թաղ . խորհուրդը այս խնդրոյն մէջ հաստատեալ կանոնաց դէմ վարուեցաւ . ամբաստանութիւն մը քննելու պատրուակաւ խաղաղութիւնը վրդովեց , անձնական ատելութեանց և կըրից արձագանք եղաւ , իրեն բերան և ատենապետ ունենալով այնպիսի անձ մը (որուն փծուն փաստերը գուլթ կաղդեն) որ ամեն օր կը ջանայ կործանել վարժարան մը որուն մէկ դերանը չի պիտի կրնայ վերահաստատել , և որ իր դրօշակին վրայ արդարութիւն և իրաւունք գրեց և զայն միշտ ոտնակոխ կընէ ։

Սամաթիոյ Թաղ . խորհուրդը այս մասին ուղղութիւնը և անաչառութիւնը անգոսնելով չտալու յափշտակեց ամբաստանութեան խնդիրը և զայն իրեն զէնք մը ըրաւ հիմն 'ի վեր տապալելու համար իրեն դրացի վարժարան մը որ փուշ էր իր աչքին , բնաւ միջոց չի խնայուեցաւ ձեզի վհատեցնելու համար . նոյն խորհուրդը գոնէ փոխանակ գործը լըջութեամբ և խոհեմութեամբ քննելու և ամէն դէշ տարաձայնութեանց կանխաւ առաջքն առնելու , ամեն զրպարտութեանց բաց ասպարէզ թողուց , ամենաւերիչ միջոցներու աջակից եղաւ իր ատենապետին միջոցաւ , որ լրագրի ալ խմբագիր ըլլալով՝ կը պարտէր գոնէ անձնական ատելութիւն մէկդի թողլով , խոհեմութեամբ վարուիլ , և եթէ ճշմարիտ դատաւոր մ'էր , կը պարտէր մինչև վերջը համբերել և գործին ելքին սպասել ։

Խօսքս եզրակացընելով կըսեմ թէ , որքան որ ես հեռուէն դիտող անհատ մը ըլլալով լռութիւն պահել ուզեցի , բայց չկրցայ անզուսպ եռանդիս դիմադրել , նկատելով որ անհատական ազատութիւնը կը բռնաբարուի խումբ մը անձերէ , ուրիշ բանին դէմ կը գործուի , բարոյականի խանգարումը մինչև գրականութեան մէջ կը սպրդի և համեստութեան ու պարկեշտութեան անխղճաբար ծանր հարուածներ կը տրուին ։ Թէ որ բարոյական կատարելութիւնը գոնէ կիսով չափ ընդհանրացած ըլլայ ազգին մէջ , անանկ խըմբագիրներ չեն կրնար համարձակիլ այս պէս վարուելու ։ բայց աւա՜ղ , տակաւին ազգերնիս կատարելապէս լուսաւորուած և աղէկը գէշէն որոշելու կարող չըլլալուն համար ետ մնացեր է , և միթէ ասոր տխուր ճշմարտութիւնները չեն երևար ձեր «ակէտ պօղուզլուղու» անուն յօդուածին մէջ զոր իցիւ թէ հրատարակած չըլլայիք , որովհետև այսպիսի պարագայի մը մէջ ուր ժողովուրդին բարոյական օգնութեան ամենէն աւելի պէտք ունիք , մինչդեռ թշնամիներէ պաշարուած էք , ասանկ պարագայի մը մէջ , կըսեմ , դուք պարտաւոր էք ժողովրդին բարոյական ոյժը ձեզի վահան ընել ձեր թշնամեաց դէմ , աւելի մօտենալ անոր ձեզի շահել զանի , և անով խորտակել ձեր թշնամին ։

Կարծիքս կը յայտնեմ , և միանգամայն կաղաչեմ ձեզ որ կարևորութիւն չի տաք ձեր հակառակորդներուն , մանաւանդ նախատինքի դէմ նախատինք , և թշնամանաց դէմ թշնամանք չընելով , ձեր լեզուին մէջ խիստ չափաւոր և պարզ ըլլաք . որովհետև թշնամին անարգական խօսքերէն աւելի համարձակութիւն կստանայ և աւելի դիւրութեամբ ձեզի կը վնասէ , հաստատ եղիք ձեր ընթացքին մէջ , յարատևութիւն տուէք ձեր վարժարանին և մի վհատիք , զի վհատութիւնը պարտութիւն է և թշնամւոյն ալ ուզածը այս է . աներկիւղ դիմագրաւեցէք ամեն տեսակ զրպարտութեանց և բամբասանաց , քանի որ անմեղ էք և խղճերնիդ հանդարտ է , մի յուսահատիք և այն ատեն կը յաղթէք ։ Ուստի խօսքս վերջացնելով կը խնդրեմ որ բարեհաճիք ներկայս ձեր լրագրին մէջ հրատարակել և իմ յարգանացս անկեղծ հաւաստիքը ընդունել ։ Յ . Զ .

1872 յուլիս 24 Իւսկիւտար

Կէտիք-բաշա 26 յուլիս 1872

. . . Խմբագիր ,

Ձեր լրագրոյն 1947 երրորդ թուին մէջ Տ . Գ . Մինասեան էֆէնտիի մէկ նամակը կարդացի որ Կէտիկ-բաշայի Թաղ . խորհրդոյ ապօրինաւոր ընթացիցը վրայ ազատ դիտողութիւններ կընէր , և միանգամայն բացատրութիւն կը խնդրէր , նոյնպէս մենք իբրև Թաղեցի անհատական արդար իրաւունքնիս յարգելով կը մասնակցինք նոյն իրաւացի բողոքին և արդէն խել մը տարաձայնութիւններ կան հասարակութեան բերանը իբր թէ նախորդ թաղական խորհրդոյ ձեռամբ եկեղեցւոյ և թէ դպրոցի շինութեան համար առնուած այն ամեն պիտոյքները որ եկեղեցւոյ մէջ ամփոփուած են , նուազ առ նուազ անհետանալու ընթացքին մէջ կը գտնուին եղեր . ուստի հաճին Թ . խորհրդոյ յարգի անդամք սոյն տարաձայնութեանց վերջ մը տալ և Թաղիս հասարակութեան յուզեալ մտքերը հանդարտեցընել , որպէս զի շինութեանց համար յառաջիկային մէջ արգելք մը չը լինի ։

. . . Խմբագիր , բարեհաճեցէք սոյն փոքրիկ երկտողս ձեր պատուարժան թերթին մէկ անկիւնը զետեղել ։

Յովակիմ Յ . Յովակիմեան

ՏԱԽԻԼԻՑԻ

ՈՂՋՈՅՆ ՑՆԾՈՒԹԵԱՆ

Ա Ա

ԲԱՐՁՐԱԳԱՏԻՒ ՄԻՏՀԱՏ ՓԱՇԱ

Երկիր մը որ դիւցազանց ծնունդ արտադրած է , քաջաց և հայրենասիրաց բնագաւառն է երջանիկ է , զի ունի նա մեծ պարծանս յապագայ դարու ոսկետող էջերը պատմութեանց մէջ , անեղծ դրօշմը 'ի կուրծս երախտագէտ բնակչաց ։ Թագաւոր մը որ իմաստութիւն իրեն աթոռակից ունի , լուսաւոր պաշտօնէից յարգը կը ճանչէ և կը բարձրացնէ 'ի շուքս և 'ի պաշտօնս , վատերը և անարժանները կը խոտէ կը մերժէ և մինչև իսկ կը տարագրէ , երջանիկ է և հզօր , զի իւր տէրութեան հիմը այն անսասան ժայռին վրայ հաստատուած է , զոր ոչ մկանունք ոմկլանայ ոչ հեղեղք ջուրց և բուռն հողմունք հիւսիսի կարեն խախտել և տապալել , այլ նա կը տևէ միշտ , անվեհեր և խիզախ կը դիմէ 'ի դարս [illegible] պէս երջանիկ է Տաճկաստանն զի ունեցած է և ունի իւր դիւցազունս հայրենասէրս որոնք իրենց բազմափայլ արեանց կաթիլք թափեր են 'ի փառս Օսմանեան պետութեան և 'ի պաշտպանութիւն հայրենեաց . երիցս երջանիկ է և հզօր վեհափառ Սուլթանն զի լուսաւոր պաշտօնեայք իւր շուրջը պատած են , որոնց մէջ բարձրապատիւ Միտհատ փաշան իբրև լուսաճաճանչ աստղ մը ակնախտիղ գոհար մը փառ 'ի փառ կը փայլի , նա լուսաւոր է և վերանորոգման անդուլ աշխատող և նոր խանձախնդիր , իւր ոտք որ երկիր ու կոխէ , իւղ մեղր և առատութիւն կը բղխէ ։ Գրեթէ ամեն կուսակալներէն քիչ շատ դառնագին տրտունջները կը լսուին . իսկ անոր կառավարած երկրի բնակիչներէն երախտագիտութեան օրհներգ կը լսուին վասն կենաց վեհ . Սուլթանին և նորա արդարասէր պաշտօնէին ։

Դանուբ Պաղտատ Օսմանեան հզօր պետութեան ամենակարևոր և ամենաբարձր գաւառաց բնակչաց բերան օրհնութեամբ լի է , նորա արարք և մեծագործութիւնք անդր 'ի գաւառս Դանուբի և Պաղտատայ նորա փառաց զովեստ պսակ են, արհեստական դըպրոցը նորա ջանից արդասիքն է . այսպիսի տկար և անզօր գրիչք նորա գործոց նկատմամբ չեն կարող ըստ արժանւոյն ներբողել , զի գործք են միայն փառաց ճշմարիտ քարոզ ։

Երբ նա իր բարերար ոտք կոխեց փոքրի ափանց վրայ , մեր սիրտը թընդաց այն համակրական եռանդեամբ որ սովոր են մեծ մարդիկ և մեծ հանճարք մաքնիսական ելեքտրականութեամբ յինքեանս քաշել յանդէպս և

յակամայս հասարակաց նոցա սիրտք և զգացմունքը: Նորա բարեկարգութեան շնորհները վայելեց Պաղտատ. ինչո՞ւ Պօլիս զրկուի. քանի որ վեհափառ սուլթան ազատութիւն կը շնչէ ազգատին պաշտպան և որբին տէր և բարերար, հաւասար սիրով կը սիրէ զմիւսիւլմանս և զոչ միւսիւլմանս, ամենուն երջանկութիւն և բարեբորութիւն ջանադիր է ։ Ինչո՞ւ Բարձ. Միտհատ փաշան չը վարէ վերին պաշտօնները որոնց արժանի է, և մանաւանդ Օսմանեան պետութեան նուազ պէտք չունի Միտհատ փաշայի պէս չքնաղ ձիրքերովը զարդարուած ։

Ժողովրդեան իղձն է անոր բարձրանալ տեսնելն է որպէս զի վայելէ այն բարիք զոր իրաւամբ իրմէ կակնկալէ և օրհնէ զԱստուած որ երկնցնէ մեր Օգոստափառ բարերար կայսեր օրերը և օրհնէ զկայսրն վեհափառն որ իր հօվանին և պաշտպանութիւն չզլանայ Նորին բարձ. Միտհատ փաշային 'ի բարօրութիւն Օսմանեան հզօր պետութեան հաւատարիմ հպատակաց ։

Ընդունեցէք . . . խմբագիր, իմ սիրոյ խոնարհ յարգանս և այն բարձր համակրանք զոր ունիմ առ Նորին բարձրութեան և հրատարակեցէք Հայու մը զգացմունք որ սուրբ և անկեղծ է և կը մաղթէ երկար և փառաւոր օրեր Նորա անդին կենաց ։

Զաքար Մ. Համբարձումեան

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Տիվանը ահքեամը ազալըգը, Մարաշ վալիսի սապըգ տէվլէթլու Ճէվտէթ փաշա հազրէթլէրինէ,

Իւչիւնճիւ օրտույի հիւմայունի միւշիրլիյի, Պօսնա վալիսի սապըգ տէվլէթլու Տէրվիշ փաշա հազրէթլէրինէ,

Թըրապզօն վիլայէթի վալիլիյի, Գարա հիսարը շարգի մութասարըֆը սապըգ տէվլէթլու Ահմէտ Բասիմ փաշա հազրէթլէրինէ,

Պօսնա վիլայէթի վալիլիյի, Եէնի փազար վալիսի սապըգ տէվլէթլու Րաշիտ բաշա հազրէթլէրինէ,

Ճանիք սանճագը մութասարըֆլըգը տէվլէթլու Մէհմէտ Րիֆաթ բաշա հազրէթլէրինէ իպգա,

Նիզամիյէ միւսթէշարլըգը, պահրիէ միւսթէշարը սապըգ ատուֆէթլու Րէֆիգ պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Բուսումաթ մէճլիսի րէյիսի սաատէթլու Մինիր պէյ էֆէնտիյէ րիւթպէյի էվվէլի սընըֆը սանիսի թէվճիհ պույրուլմուշ տուր ։

Սապըգ սատրազամ Մահմուտ փաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն, միւլազըմ իթմէք իչին, Պէյլէրպէյինտէ քեային սահիլխանէյի սատրազամիյէ ազիմէթ պույուրմուշլար տըր ։

— Պիր գաչ կիւնէ գատար էսկի քէօփրիւ մահէլլինտէն գալտըրըլարագ, նէրէյէ տէմիր քէօփրիւ վազ օլունաճաղընտան, էսկի քէօփրիւ սաթըլմագ իւզրէ, միւզայէտէյէ չըգարըլմըշտըր։

—Բէօյիւքտէրէտէ պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, կէչէն հաֆթա, չէհրի մէզքիւրտէ հարիգ զուհուրի իլէ, 61 խանէ, 1 համամ, 1 ճամի, վէ 2 մէքթէպ միւհթէրէգ օլմուշ տուր ։

—Տիւնքի կիւն սաաթ 8 1/2 րատտէլէրինտէ, Գուզկունճուգ իսկէլէսի պաշընտա վագը օլան գաղինօնուն խանընտաքի Նէհատի խանէսինտէն աթէշ զուհուրի իլէ, բիւզկեարըն շիտտէթինտէն անիտէ էթրաֆա սիրաեթ իտէրէք, ինճանիյէ գարագօլունա գատար թէքմիլ Գուզկունճուղու եագըպ քիւլ էթմիշ վէ կիճէնին սաաթ [illegible]ինտէ պասթըրըլմըշ տըր ։

Մէզքիւր խանըընտա, իքի Րում քիլիսէսի իլէ պիր Նէհատի սինակօկասը վէ իքի մէքթէպ վէ 800 տէն զիեատէ խանէ վէ տիւքքեան եանմըշ տըր ։

Սատրազամ հազրէթլէրի, եանգըն մահէլլինտէ հազըր պուլունարագ աթէշին սէօնտիւրիւլմէսինէ ղայրէթ իթմիշլէր տիր ։

—Նասըլ քի պիլտիրիլմիշ իտի, Ֆըրանսա սէֆիրի գօնթ տը վօկէ ճէնապլէրի, Ֆրանսաեա կիթմէք իւզրէ, տիւնքի կիւն Մարսիլեա վաբօրու իլէ Իսթանպօլտան եօլա չըգմըշ տըր ։

—Գուրիէ տ'Օրիանտա օգունտուղունա նէզարէն, Մահմուտ բաշանըն ազլ իյլէտէյի ահքեամը ատլիյէ ազալըգընտան պազըլարը, հագգլարընտա գանունու ահազ ալթընա ալմըշ օլտուղու իչին, միւմայիլեյհին ազլիեաթ թահթընտա վազ օլունմասը զըմընտա սատրազամ հազրէթլէրինէ պիր գըթա իսթիտանամէ թագտիմ իյլէմիշլէր տիր ։

—Հասանիսթլէրին, պու կիւն, Սիրքէճի իսկէլէսինտէ պէքլէյիպ, Սատրազամ հազրէթլէրի կէչտիյի վագըթ, պաթրիք մէսէլէսինտէն տօլայը, պիր գըթա արզուհալ թագտիմ իտէճէքլէրի իշիտիլմիշ տիր ։

—Իշ պու բաղար սապահըսը Գասըմ բաշաա տիվանխանէ էօնիւնտէն, տէնիզտէն պիր Խրիստիեան տէլիգանլըսը լաշէսի չըգարըլմըշ վէ ճէնազէսին էօնիւնտէ բէչտամալ պաղլը օլտուղունտան, եըքանմաք իչին տէնիզէ կիրիպ պօղուլմուշ օլտուղու աղլաշըլմըշ տըր ։

—Իզմիրտէն Թարաֆըմըզա եազըլան պիր մէքթուպտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր ։

«Լէվէլիսի կիւն, Ինկիլթէրրատան Բօղօչեալը պիր միւթէպէր քիմսէ, պէրապէրինտէ պիր Ինկիլիզ Թէրճէման պուլունտուղու հալտէ պուրաեա կէլտի, վէ իւչ եիւզ ֆամիլեա մուհաճիր իչին արազի արաեաճագ Իզմիրտէն թա Պօլուեա գատար կիտէճէք ։ Պու մուհաճիրլէր, Չէրքէսլէր կիպի բարասըզ ատամլար օլմաեըպ, իլլա զէնկին քիմսէլէր իմիշլէր, վէ ըէնճպէրլիք իչին պիր թագըմ մաքինալար կէթիրէճէքլէր։ Մէրգում Բօղօչեալը, պիր կիճէ Իզմիրտէ գալտըգտան սօնրա, Աթա բազարընա կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը ։

—Երկու ականաւոր Գաղղիացի ճանապարհորդներ Ս. քաղաքս գալով և իրարու հետ փափի անսխալականութեան վրայ վէճ բանալով և զիրար թշնամանելով, որոշեցին մենամարտութեամբ այս թշնամեաց վրէժը լուծել. Գաղղիացւոց հիւպատոսի կողմէն արտօնութիւն տրուեցաւ մենամարտութեան և վկայքն անգամ որոշուեցան. բայց քաղաքիս կառավարիչը իմանալով առաջքն առաւ՝ յայտնելով, որ իւր երկրի օրէնքը չի ներեր. ուստի ստիպուեցան Նիապոլիս ճանապարհորդել տարբեր շոգենաւներով, և այն տեղ կատարել իրենց մենամարտութեան գազանական գործողութիւնը ։

Սիոն

—Հոգեգալստեան օրը Յոյնք Ս. Գերեզմանի վրայ հանդիսաւոր պատարագ ունենալով՝ նոյն օրը Ղպտիք և Ս. Գերեզմանին կից եղող իրենց փոքրիկ մատուռը պատարագի սկսած էին. Յոյնք արգիլել ուզեցին Ղպտաց պատարագը, առնց լսելու նոցա խնդրանաց և առանց զիջանելու սաստիկ աղաչանաց, վերջապէս վաշտ մի զօրք բերել տալով բռնի արգիլեցին, որով ստիպուեցան Ղպտիք անձայն և անճապարանօք աւարտել ։

Նոյն

—Ամսոյս 18 ին մինչդեռ Լատինք Գիւտ Խաչի մատուռին մէջ Աւստրիոյ կայսեր հանգուցեալ մօր հոգեհանգստեան կարգը կը կատարէին, նոյն օրը Յոյնք ընդ դէմ իրաւանց երեց ազգաց սկսած էին Ս. Յարութեան տաճարի մեծ դրան 'ծխնիները նորոգել ։ Քանիցս իրենց լուր տրուեցաւ որ թողուն, բայց զանազան պատճառներով սկսան դարձեալ շարունակել։ Ի վերջոյ Ավստրիոյ և Գաղղիոյ հիւպատոսներն անձամբ եկան արգիլեցին, յայտնելով որ այսպիսի 'որոգութիւն կամ երեք ազգ (Հայք, Լատինք և Յոյնք) միասին պէտք է ընեն և կամ Օսմանեան տէրութիւնը իւր կողմէն, եթէ կամի, ուստի յակամայից հնազանդելով դադրեցան Յոյնք ։

Նոյն

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ-ԹԻՒՐՔԻԱ

Լօնտրա 5 օգոս.

Ումում գամարասընտա, լօրտ Էնֆիլտ, պիր սիւալէ ճէվապէն, մէմալիքի Մահրուսէտէ իսքեան իտէն Խրիստիեանլարըն մէնֆաաթընա օլարագ սատըր պույրուլան ֆէրմանը Շահանէլէրին, թէմամիյլէ իճրա իտիլմիշ օլտուգլարընը վէ Խրիսթիեանլարըն, սըգլաշմաեա պիր հագգլարը պուլունմատըղընը պիլտիրմիշ տիր ։

ՃԻՆԷՎՐԷ ՄԱՀՔԷՄԷՍԻ

Ճինէվրա 5 օգոս.

Մահքէմէ պու կիւն ուզուն միւտտէթ Թէճէմմիւ իթտի ։ Հաքիմլէր, տէրիւհտէ իթտիքլէրի մէմուրիյէթի Թարաֆէյնին խօշնուտիյէթինի պատի օլաճագ սուրէթտէ իլէրի վարըլըմագտա տըրլար ։

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա 6 օգոստոս

Պանգալարըմըզ, Օսմանլը իսթիգրազընա իմզալանմաեա զիեատէսիյլէ արզու քէշ տիրլէր . պու կիւն նէ գատար իմզալանըլմըշ օլտուղու հէնուզ մալիւմ տէյիլ տիր։ Ֆագաթ խօշնուտ օլունաճագ տէրէճէտէ օլաճագ տըրլար ։

Պահրիյէ պիւտճէսինէ 11 միլեօն ֆիօրին իլավէ օլունտու ։

Սըրպ պանգասը, սէհիմլէրինին, Վիէննա վէ Պէրլին պօրսալարընտա գապուլ օլունմալարընը թալապ իյլէմիշ տիր ։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Պէրլին 6 օգոստոս

Բիւյալեա չըգարըլան 10 միլեօն լիրալըգ Օսմանլը իսթիգրազը իյի գապուլէյէթ' պուլտու, գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն, շիմտիտէն պիր գաչ միլեօն լիրա իմզալանըլմըշ տըր ։

ԻԹԱԼԻԱ

Րօմա, 6 օգոստ.

Ինթիխապլարտա, սէրպէսիյէթ թարաֆտարլարը գուրա գազանտըգլարը իչին, զիյնէթլէր իճրա օլունտու . Մէզքիւր էհալի կէօսթէրիշլէրի հէնկեամընտա ասայիշի հալէ սալա խալէլ կէլմէմիշ տիր ։

ԹԻՃՃԱՐԻՅԻ

Լիվըրբուլ 6 օգոստոս

Միտլինկ Նիւ Օրլէանս բամուղու, ըէնա	10 1/6
Պու կիւնքի սաթըշ 15,000 պալեա	
Բամուգ բիացասը էյլէնմէքտէ	

ՍԱՐՐԱՖԻՅԻ

Բարիս 7 օգոստոս

Եէհամը ումումի	54 00

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՑԱՍԸ

Իսգ. Ում. 26 Յուլիս միւշամ գար .	57-34
» » 27 » սապահ տէ.	57-32
» » » » սաաթ 4	57-13
Իսթիգրազ 1865	354-00
» 1863	345-00
» 1869	320-50
Սօսիէթէ Ժէնէրալ ագսիօնլարը	11-23
Քրէտի » »	17-28
Շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի	174-50
Թրամվայ հիսսէլէրի 1290 ղշ. խաիտօր	
Ստամպօլ պանգասը ագսիօնլարը	1 47 1/2
Սօսիէթէ Ավսթրօ Թիւրք	10 60
Ճէտիտ պօն տը Թրէզօր 1/4 պաշ խաիյօր :	

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՑԱՍԸ 27 ՅՈՒԼԻՍ

Ինկիլիզ լիրասը	109—12
Ֆրանսըզ ալթունու	87—02
Բօլ	89—08
Գըրմըզ ալթունու	51—17
Պէեազ մէճիտիյէ (փարգը	4—26
Պէշլիկ փարգը	4—20
Մէթալիք »	4—32
Պագըր	119-30
Կէլէճէք գուբօն սքօնթօսու	0/0 5

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՀԱՍՈՒՆ ԷՖԷՆՏԻՆԻՆ ՐՈՄԱԵԱ ՎԱՍԸԼ ՕԼՄԱՍԸ

Րօմատա թապ ու նէշր օլունան Գաթօլիք ղազէթասը, յուլիս 27 թարիխլի նիւսխասինտէ, Հասուն էֆէնտի Րօմաեա վասըլ օլուպ, բապա թարաֆընտան գապուլ օլունմասընը շու վէճհ իլէ պիլտիրմիշ տիր ։

Տիւն սապահ, Կիլիկիա բաթրիկի Անտօն տօգուղունճու Պէտրոս Հասուն էֆէնտի, բապա թարաֆընտան գապուլ օլունտու ։

Բիւրշէրէֆ բաթրիկի միւմայիլեյհին, թագտիմ իճրասընտա պուլունանլար մուվաճէհէսինտէ իպրազ իյլէտիյի սէպաթը թագիտ վէ թէհամմիւլ, բապա հազրէթլէրի թարաֆընտան կէօրտիւյիւ հիւսնի գապուլ իհէթէ չաեան իտիլէր ։

Բապա հազրէթլէրի, նէֆի օլունմուշ չօպանը (Հասունու) եիւրէյի իւզէրինէ սըգըշտըրըպ, Գաթօլիք քիլիսէսինին հուգուգլարընը, մէտհէ շաեան սուրէթտէ մուհաֆազա իյլէտիյի իչին թէհայիւրատ գըլմըշ վէ օլ պապատէ բույլէ բիզա կէօսթէրմիշ օլտուղունու պիլտիրտի ։

Պատէհու, Էրմէնի Գաթօլիքլէրինին սէպաթ հագգընտա էյի իպրէթ վիրմիշ օլտուգլարը վէ անտիհասունիստ ֆըրգասընըն սէֆիլ հալի իւզէրինէ Հասուն էֆէնտի իլէ լագըրտը իթտի . վէլհասըլ, Բապա հազրէթլէրի, ճէնապը Հագգըն, Քիլիսէնին պաշընա կէլէն ֆէլաքէթլէրի ազլթաճաղը հագգընտա իւմիտի պուլունտուղունու պիլտիրտի, վէ մախսուս խայըրխահլըգըա պիր ալէամէթ օլմագ իւզրէ, Հասուն էֆէնտիյէ, պիր եիւզիւք իլէ պիր տէ ղայէթ զիգըյմէթ պիր խաչ հէտիյէ իյլէմիշ տիր ։

«Պու խաչ տէտի Բապա հազրէթլէրի, ճէնապը Հագգըն, սէնի պիր թագըմ թէճրիպէլէրէ իլգա իյլէտիյի օլ էսէֆ օլունաճագ վագըթտա ումուղունուզտա թաշըտըղընըզ խաչ գատար զիգըյմէթ տէյիլ տիր» ։

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻԹԻՊԱՐԸ

Օբինիօնէ նամ իթալեա ղազէթասը, «Ֆրանսանըն իթիպարը» ինվանը իլէ նէշր իյլէտիյի պիր պէնտինտէ, Ֆրանսանըն, Վաթէրլօ մուհարէպէսինտէն սօնրա, եիւզիւ էլլի ալթընճը վէ եիւզ տէ պէշ ֆայիզի օլարագ, էլլի միլեօն ֆըրանք պուլմագ իչին չէքտիյի կիւճլիւքլէրի տէրխաթըր իյլէտիքտէն սօնրա, չէօյլէ իլավէ իյլէմիշ տիր . «Ֆրանսա, Սատօվա մուհարէպէսինտէն էլլի սէնէ սօնրա, Սէտանտա մաղլուպ օլ-

մուշ վէ, գօմիւնին պէլալարընը չէքմիշ օլտուղու հալտէ, քեաֆֆէյի պանքէրլէր, քեաֆֆէյի սահիպ սէրմայէլէր վէ քեաֆֆէյի պանգալար, պուտան պիր վագըթ էվվէլ, պաշա չըգաբիլմէսի մումքինսիզ կէօրիւնէն պիր խըմիգրազը գարամագ իչին ագճէ վիրմէքլիյի թէքլիֆ իտէրլէր։ Զաթէն, հարպ թազմինաթը իչին իքի միլեար ֆըրանք պուլունտու, հալ պու քի, իւչ միլեար ֆըրանք տահա թէտարիք իթմէք լազըմ կէլտիքտէ, Ֆրանսաեա հէր թարաֆտան ագճէ վիրմէք թէքլիֆի օլուր»։

ՍԱԹՕՐԻՏԷ ԳԱԹԼ ՕԼՈՒՆԱՆ ՏԷՕՐԹ ՆԷՖԷՐ ԳՕՄԻՒՆԻՍԹԼԷՐ

Ալաֆրանկա օգոստոս 20 տէ, Գօմիւնին կիւնիւնտէ Րօքէթ մահպեսխանէսի միւտիրի պուլունան Ֆրանսօա իլէ, Լաքսօ սօգաղընտա րէհին մագթոլընտա թութուլուպ գաթլ օլունան ատամլարը թիւֆէնկէ թութան ասկէրլէրին գօմանտանը Ցալիվուքս, վէ մէրգումանըն գաթլ մատտէսինէ իշթիրագ օլան Սէնթ-Օմէր վէ Օպրի Սաթօրիտէ թիւֆէնկէ թութուլտուլար։

Պունլար տախի, էվվէլլէրի գաթլ օլունանլար կիպի, Նօայրի մահպեսինտէն չըգարըլըպ, Սէն Բիէր սօգաղընտա վագը օլան մահպեսէ կէօթիւրիւլմիւշլէր տիր։ Պօլէ նամ բարաքը մահպեսին տիրէքթօրու, օրատա մէրգումանա պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Տիրէքթօր, սօն արզունիզ նէ՞ տիր, տէյի, մէրգուման գօմիւնիսթլէրէ սուալ իլէտիքտէ, ֆամիլեալարընա մէքթուպ եազմագ իչին, գալէմ, քեաղըտ վէ միւրէքքէպ իսթէտիլէր. Ֆրանսօա, գարըսընա եազտըղը պիր մէքթուպտան մատատա, Մ. Թիէրէ տախի պիր մէքթուպ եազտը։

Պատէհու, պունլար պիր ազ գահվէ իչիպ, եօլա չըգաճագլարը վագըթ գատար թիւթիւն իչտիլէր։

Պունլարը գաթլ մահէլլինէ կէօթիւրէն արապալար, Սաթօրի թէրէսի էօնիւնէ վասըլ օլտուգլարընտա, ճէսուրիւգլա արապատան աշաղը ինիպ, քէնտիլէրինի պաղլամագ իչին տիքիլմիշ օլան տիրէկէ տօղրու իլէրլէտիլէր։

Կէօզլէրի պաղլը օլմագսըզըն վէ վիճտանլէրի, մէզքիւր տիրէյէ պաղլանմագսըզըն թիւֆէնկէ թութուլմալարը ղըմնընտա, պէեանը արզու իլէտիլէր իսէ տէ, արզուլէրի գապուլ օլունմատը։ Եալընըզ Ֆրանսօա պիր ազ գարշը գօյտու, ֆագաթ բաբասըն նասիհաթը իւզէրինէ անիտէ թէսլիմ օլտու։ Օֆիչեալը գըլըճը եօգարը գալտըրտըղը վագըթ, մէրգումլան միւթթէհիմլէրտէն իւչիւ «եաշասըն գօմիւն» պաղըրտըղը կիպի, տէօրտիւնճիւսիւ իսէ «խայր, եաշասըն Ֆրանսա, Ալլահ անը մուհաֆազա իթսին» պաղըրտը վէ պունուն իւզէրինէ, ասքէրլէր աթէշ իտիպ, տէօրտիւնիւտէ եէրէ սէրտիլէր։

ԲԻՒԲԻՆ ՇԷՀՐԻ

Շէհրի մէզքիւրտէ, անճագ սէքիզ վէ եախօտ տօգուզ եիւզ նիւֆուս պուլունուպ, սէքէնէսինին էքսէրիսի, թաթար վէ Չինլի տիր վէ անճագ իքի եիւզ Եվրոպալը պուլունուր։

Ցօքթօր Մարթէնին պէեանընա նազարան, Բէքինտէ թէք պիր Նէհոտի եօգ տըր։

Շէհիր բէք ֆէնա պիր հալտէ պուլունուպ, սոյու իսէ քիֆաեէթ իտէճէք սուրէթտէ տէյիլ տիր։

Ցէնա խարապմըշ օլան եաղըմլար, չօգու պօզուլմուշ օլտուղու հալտէ, հավայը ֆէնա գօգուլար իլէ պօզարլար։

Շիտտէթլի սըճագ իթտիյի վագըթ, չէհրին տար վէ չամուրլու սօգագլարը, նէֆէս պուլունամազ պիր տիւմանիլա գափլանըր, վէ եաղմուր վագըթի, չամուր կէօլլէրինէ թահվիլ օլունուրլար։

Էհալինին իչտիյի սու, գուեուլարըն աճը սուեու տուր։ Պու սէպէպտէն էհալինին սըհհէթի էյի պիր հալտէ տէյիլ տիր։

Պուլաշըգ խասթալըգլարտան, պաշլըճա չօճուգլար թէլէֆ օլմագտա տըրլար։

Հէր սապահ, պիր թագըմ արապալար, գաբուլարըն էօնիւնտէ վազ օլունմուշ օլան վէ տէրունինտէ չօճուգլարըն պուլունան թապութլարը ալըպ կէօթիւրիւրլէր, օրատա ճարի օլան պիր ուսուլ ու ատաթ աղքեամընճա, անա վէ պապալար, էօլէն չօճուգլարընըն թապութունու, գաբուլարընըն էօնիւնէ վազ իտէրլէր։

ՊԻՐՄԱՆ ԷԼՉԻԼԷՐԻՆԻՆ ԳԸԵԱՖԷԹԻ

Եվրօբայը պիր գատընըն չինեօն վազ իթտիյի եէրինտէ, մէզքիւր էլչիլէր, պիր աշըգ եէլպազէ կիպի տիւրիւլմիւշ պիր մուսլինին բարչասը գօրլար. ֆիսթանլարը, աթլաս գումաշընտան օլուպ, գարեօլա բէրտէլէրինէ պէնզէրլէր. օմուզլարը վէ կէօյիւսլէրի իւզէրինէ, պէեազ մուսլինտէն պիր քօրսէ գուլլանըրլար, վէ պաշլարը էթրաֆընտա, եինէ մուսլինտէն սար պիր սարըգ սարարլար. բուպալարընըն ալթընտա, գըյէթ գըսա ազըղը պիր գըլըճ պուլունմագտա տըր, վէ պօեունլարընտան, էնլի գորտէլա իլէ նիշանլարը ասըլմըշ տըր. էլտիվէնլէրի պէեազ քէչի տէրիսինտէն օլուպ, գատընլարըն վագըթի հազըրտէ գուլլանտըգլարը էլտիվէնլէր կիպի գըյէթ ուզուն տըրլար։ Ինկիլթէրրայա կէլտիքլէրինտէն պէրու, Ինկիլիզ ֆապրիգալարընտա եապըլմագտա օլան լասթիքլի բարլագ պօթին կիյմէքտէ տիրլէր։

ԹԷՐԷ ԵԱՂԸ ԻՉԻՆ ԻԽԹԻԼԱԼ

Թէրէ եաղընըն բահալըլանմասընտան տօլայը, Ալմանեատա վագը Գըրօնսվիք վէ Վօլֆէնպութէլ նամըն չէհիրլէրտէ, պէօյիւք պիր իխթիլալ զուհուր իթմիշ տիր։ Խանէտան գատընլար, պունուն իւզէրինէ զիեատէ հիտտէթլէնիպ, թէրէ եաղը սաթանլարա օ տէրէճէ հագարէթլէր իթմէկէ պաշլատըլար քի, հիւքիւմէթ անլէրէ գարշը սիլահ գուլլանմագլըգտան պաշգա չարէ պուլամատը։ Գրօնսվիքտէ սուվարլարա իլանլար եարըշտըրըլըպ պու իխթիլալլարա սէպէպիյէթ վիրէնլէրին, գատընընամէնին 116 ընճը պէնտի մուճիպինճէ, եա 3 այ մահպուս օլաճագլարը վէ եախօտ 500 թալէրէ գատար ճէզայի նագտիյէեէ հիւքմ օլունաճագլարը պիլտիրիլտի։

Վօլֆէնպութէլտէ, թէրէ եաղը իչին չըգմըշ օլան իխթիլալ, սօնունտա սիլահ գուվվէթի իլէ եէնիլմիշ տիր. զիրա իխթիլալ մէզքիւր չէհիրտէ պիր ազ զիեատէ իճրա օլունմուշ տուր. չէօյլէ քի, պիւթիւն էհալի քէօյլիւլէրին իւզէրինէ հիւճիւմ իտիպ, անլէրին թէրէ եաղը գօտլարընը էլլէրինտէն գապմըշլար, վէ սօգագլարա աթմըշլար. քիւֆէլէր իլէ եումուրթալարը այագլարը ալթընա ալըպ բարչա բարչա իթմիշլէր, վէ պիր կէնճ քէօյլիւ գըզըն գաֆասը, քէնտիսինին սաթաճագ օլտուղու մալլէրի իլէ պէրապէր բարչալանմըշ. չօգ սաթըճըլար Հաննէր նամ պազգալըն էվինէ գաչըպ սըղընտըգլարը իչին, պիր չօգ գատընլար կիտիպ մէզքիւր պազգալըն խանէսինին ճամլարընը թաշա թութմուշլար, վէ մէզպուրէ գատընլարըն իչինտէն էն հիտտէթլիսի ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

Ախշամ իւսթիւ, մէզքիւր գարըշըգլըգլար թէքրար իճրա օլունտուգլարը իչին, Գրիւնսվիքտէն պիր պէօլիւք ասկէր կէլտիկինտէ, էհալի մէզքիւր ասկէրլէրի թաշա թութմուշ տուր. ասքէրլէր, 40 նէֆէր օլուպ, էհալի իւզէրինէ աթէշ իթմէկէ պաշլամըշլար. չօգ ատամ եարալանմըշ, վէ օն իւչ քիշի գատար թէվգիֆ օլունմուշ տուր։ Հըֆնէր պազգալըն խանէսի, վէ օնա եագըն խանէլէր մուհասէրէյէ ալընմըշ տըրլար. պու գարըշըգլըգլար եարը կիճէյէ գատար տէվամ իթմիշ տիր։

ՊԻՐ ԳԱՀՐԱՄԱՆԸՆ ԷՕԼՄԷՍԻ

Բօլ Մաքօն նամ ճանպազ, սօն տէֆա օլարագ, Բարիստէ պիր օեուն իճրա իթմէքտէ իտի. մէզքիւր ճանպազ, տիշլէրի իլէ ֆէվգէլատէ աղըր չէյլէր գալտըրըպ, ատէթա պիր աղըրլըգ կիպի, արգասընա տօղրու աթար իտի։ Պու տէֆատաքի օեունունտա, հավա կիւզէլ օլտուղունտան, չօգ սէյիրճի պուլունմագտա, վէ հէր թարաֆտան զիեատէ ագճէ վիրիլմէքտէ իտի։ Մաքօն, կէրէք գալապալըգտան վէ կէրէք բարանըն չօգլուղունտան թահրիք օլունուպ, պիր իքինճի օեուն տահա վիրմէք արզուսունա մայիլ օլտու. պու տէֆա, աղըրլըգըլէ պիր ֆըչը թութուպ, գալտըրտը, վէ կէօքսիւնէ տօգանտըրմաեարագ, արգասընա տօղրու աթտըղը վագըթ, չէտիտ պիր չաթըրտը իշիտիլտի, վէ սէֆիլ Մաքօն եէրէ սէրիլտի։

Անիտէ սէյիրճիլէր իւզէրինէ գօշուշտուլար. հէքիմ կէթիրտիլէր. ֆագաթ Մաքօնուն արգա օմուրկասը բարչալանմըշ օլտուղունտան էօլմիւշ իտի։

Բօլ Մաքօն գըրգ պէշ եաշընտա օլուպ, եիրմի սէնէտէն պէրու [illegible] իտի։

Ալաֆրանկա յուլիս 22 տէ, Գահօրս նամ գարիյէնին ուֆագ քէօյլէրինտէն Պէկուս նամ քէօյտէ տէհշէթլու պիր վագա զուհուր իթմիշ տիր. չէօյլէ քի, 18–20 եաշընտա Ռ. իսմինտէ պիր տէլիգանլը, չէնտ մահտէն պէրու, սայքի քէնտիսինէ եաշտաշ օլան պիր գըզըլէ ագտը նիքեահ իչին մուխապէրաթտա կիրիշմիշ իտի։ Սօնրատան, քէնտի իւֆէթլէրի զիեատէսի իլէ սօումուշ օլտուղունտան, վէ պագը քիմսէլէր, գըզ ասլա քէնտիսինի սէվմէզ տէյէրէք, մէզքիւր տէլիգանլընըն հասէտինի թահրիք իթտիքլէրինտէն, բագըր ախշամը, տէլիգանլը, գըզըն խանէսինէ կիտէրէք, օլ պապատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէր, ֆագաթ գըզ ասլա քէնտիսինի գապուլ իթմէզ։ Իրթէսի կիւնիւ, յուլիս 22տէ տէլիգանլը սապահըն սաաթ օնունտա, գըզըն չալըշտըղը թարլասընա կիտէր, վէ քէնտի աշգ ու մուհապպէթինի գըզա թէքլիֆ իտէր. եագընտա էվլէնմէք իչին սօն պիր ճէվապ ալմագա ճահտ իտէր իսէ տէ, գըզ տայիմա ըրտտ իտիճի ճէվապլար վիրիր։

Պունուն իւզէրինէ, տէլիգանլը գըզըտան պիր գաչ ատըմ էօրագլաշըպ, եէրէ սէրիլիր վէ չէօյլէ պաղըրըր.

—Մարի, չիւնքի պէնի սէվմէեօրսուն, իշթէ սէնին իչին էօլիւեօրում. կէլ, պագ, գանըմ ագըեօր. խըտատ նէթիճէտէ, սէնի իչին էօլիւեօրում։

Տէլիգանլը քէնտի շիտտէթլի սէվտասընտան, ճէպինտէ պուլունան պըչագը եիւրէյինէ սապլամըշ տըր։

Բէչֆ օլունտուգտան սօնրա, տէլիգանլընըն թէնի Գահօրա խասթախանէսինէ նագլ օլունուպ, իրթէսի կիւնի տէֆն օլունմուշ տուր։

—Պազը ղազէթալարըն, վէ ալէլխուսուս Մէսսաժէ նամ ղազէթանըն մուխպիրի, Մ. Վ... նամ զաթըն իւզէրինէ, պու տէֆա, Պէրնտէ պիր ճինայէթ իճրա օլունմուշ տուր. չէօյլէ քի, մէզքիւր ղազէթա մուխպիրինի, պիր խանէ նէրտիվանը աեագլարը իւզէրինէ թէրէլէյիպ, գաֆասընը բարչա բարչա իթտիքտէն սօնրա, գանըլա միւլէմմա իթմիշ, վէ օրատա պըրագմըշլար իտի։

Մէզքիւր ճինայէթին նասըլ վէ քիմլէր էլի իլէ իճրա օլունտուղու անլաշըլմամըշ տըր. չօգ շիւպհէլի ատամլար ախզ ու կիրիֆթ օլունուպ, անլէրտէն պիրիսինին իւզէրինտէ 700 ֆր. պուլունմուշ, վէ նէրէտէն ալմըշ օլտուղունու իսպաթ իտէմէմիշ տիր. Մ. Վ... տախի օլ կիւնիւ պիր եէրտէն 2000 ֆր. ախզ իթմիշ իտի։

ԻԼԱՆ

Էզհար իֆլաս իթմիշ օլան միւթէվէֆֆի Ճիզմէճի օղլու Խաչէֆանըն թէսվիյէի ումուրը իֆլասիյէսի Զուպուգճեան Ագուբճեան աղա իլէ Միրիճանեան Աւետիս աղա սինտիգ նասըպ վէ թայինին պուլունմուշ օլմագ իլէ միւֆլիս մէրգումուն ալաճագլը օլանլարըն պիլզաթ վէ եախօտ վէքիլլէրի գանունի թիճարէթին եիւզ տօգսան տօգուզունճու վէ իքի եիւզիւնճիւ պէնտլէրի ահքեամընճա սէքսէն տօգուզ սէնէսի ճէմազիիւլ ախըրըն գըրքէսինէ վէ թէմուզըն եիրմի տէօրտիւնէ թէսատիւֆ իտէն բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն եիրմի կիւն զարֆընտա թիճարէթխանէտէ քեային մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիսեօնինէ կէլէրէք եէտլէրինտէ պուլունան սէնէտաթ վէ էվրագ սայիրէյի իպրազ իլէ ալաճագլարը եազտըրմալարը վէ միւտտէթ մուայէնէյի մէզքիւրէ զարֆընտա էհասպ մաթլուպ կէլիպ ալաճագլարընը թաստիք իթտիրմէտիքլէրի սուրէթտէ գանունըն մէզքիւր օնունճը պէնտի ահքեամընճա իճապընը իճրասընա մուպաշէրէթ օլունաճագը մալիւմ օլմագ իւզրէ իլան քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունտը։

Իւսկիւպտէ իֆլաս իթմիշ օլան Հաճի Պանտէլաստէ Մահմուտ էֆէնտինին թէսվիյէի ումուրը իֆլասիյէսի մահալլի մէհքէմէյի թիճարէթտէ տէրտէսթ րուեէթ [illegible] միւֆլիսի մէրգումուն ալաճագլը օլանլարըն պիլզաթ վէ եախօտ վէքիլլէրի գանունը թիճարէթին եիւզ տօգսան տօգուզ վէ 200 ինճի պէնտլէրի մուճիպինճէ միւտտէթը գանունիսի զարֆընտա Իւսկիւպ մահքէմէյի թիճարէթինէ միւրաճաաթ իլէ ալաճագլարընը իսպաթ իթմէլէրի վէ միւտտէթի գանունիյէի մէզքիւրէ զարֆընտա էհասպ մաթլուպ ալաճագլէրինի թաստիք իթտիրմէտիքլէրի սուրէթտէ գանունը մէզքիւրուն իքի եիւզ օնունճու պէնտի ահքեամընճա իճապընը իճրասընա մուպաշէրէթ օլունաճագը մալիւմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիեէթէ իպթիտար օլունտու։

ՍԱՀԻՊԻ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա բէնէչմալիհ բազարընտա Ն. 29 իրսի խանընտա